

بسم الله الرحمن الرحيم
وصلی الله علی محمد وآله
تدبر حسینی (ع)

شرح زیارت عاشورا (۲)

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَزْوَاجِ الَّتِي حَلَّتْ بِفَنَائِكَ

آید صدا ز غیب که قد قامت العزا رخصت بده اقامه بزم عزا کنیم
در حد ما که نیست ولیکن خدا کند بر گریه های روز و شبت اقتدا کنیم
پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: « **إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ مَنْ بَدَأَ بِالسَّلَامِ** ». نزدیک ترین مردم به خدا
و رسول او کسی است که آغازگر سلام باشد. (بحار الأنوار: ۵۰/۱۲/۷۶)

موضوع تدبر: آیا تنها به زبان آوردن سلام، زودتر از دیگران انسان را سزاوار چنین مقامی می کند یا عوامل
دیگر در تقرب به خداوند نقش تعیین کننده دارد؟

پاسخ اجمالی: طبیعتاً! صرف اعمالی صوری، خالی از حقیقت، نمی تواند منشأ چنین اثری باشد و اگر حقیقت
سلام مورد ملاحظه گیرد و لفظ سلام نشانی از اعماق و ژرفای عشق و شیفتگی انسان به انتشار سلامت متناسب با
هر چیزی باشد، در این صورت، جایی برای هیچ نقصی در جان و روان انسان نمی گذارد؛ به همین سبب در
قرآن مجید به مؤمنان سفارش شده است که بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سلام کنند؛ «در حقیقت، خدا و
فرشتگانش بر پیامبر، درود و صلوات می فرستند. ای کسانی که ایمان آوردید! بر او درود و صلوات بفرستید و
به طور کامل، سلام کنید [و کاملاً تسلیم او باشید]». (احزاب/۵۶) و نیز پیامبر رحمت (ص) فرمود: « **أَلَا أُخْبِرُكُمْ**
بِخَيْرِ أَخْلَاقٍ أَهْلِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَالَ: إِفْشَاءُ السَّلَامِ فِي الْعَالَمِ ». (بحار الأنوار
: ۵۰/۱۲/۷۶) «آیا شما را از بهترین اخلاق مردم دنیا و آخرت خبر ندهم؟ عرض کردند: چرا، ای رسول خدا.
فرمود: رواج دادن سلام در جهان.»

سلام! نامی از نامهای خدا و بهشت

در قرآن می خوانیم: «**سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ**» (یس/۵۸) «**السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيِّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ**» (حشر/۲۳) سلام
نامی از نام های خداوند سبحان است. همچنان که در کریمه «**وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ**» (یونس/۲۵) منظور
از دارالسلام «سرای سلامت»، یکی از نام های بهشت است و با توجه به اینکه مؤمنین در دنیا و آخرت جز سلام
سخن دیگری ندارند، «**لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَ لَا تَأْتِيًا. إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا**» (واقعہ/۲۵-۲۶) «در آن بهشت،
هیچ سخن گناه و بیهوده ای نمی شنوند؛ گفتارشان فقط سلام سلام است.» برعکس جهنمی ها که به هم فحش
می دهند، «**كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا**» (اعراف/۳۸) هر گروهی می آید این به او می گوید تو بودی، او به این

می گوید تو بودی. اینها آیه قرآن است. می گوید: «لَوْ لَا أَنتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ» (سبأ/ ۳۱) اگر تو نبودی من مؤمن بودم، تو نگذاشتی من ایمان بیاورم. می گوید: نخیر، «بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ» (صافات/ ۲۹) خودت ایمان نداشتی.

معنای عشق غیر سلام و علیک نیست وقتی سلام رکن نماز است، پس سلام!
قبل از سلام جام تشهد گرفته ایم ما کشتگان مسلخ عشقیم، والسلام!

تجلی ولایت در زیارت عاشورا

بنابراین می توان گفت که ما در این دنیا آمده ایم تا جز سلام نیاموزیم و امری جز سلام و سلامتی از ما صادر نشود؛ هر چه از ما سر می زند مصداقی از سلام در رفتار و گفتار و اندیشه و خواسته های قلبمان باشد تا کیمیایی را که خدا از ما می خواهد با خود ببریم: «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَالٌ وَ بَنُو مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» (شعراء/ ۸۹) قلب سلیم هم دلی سالم از بیماری کفر و نفاق و ریاست؛ دلی محفوظ از پراکنده گی های فکری و میل های پراکنده و هوس های متفاوت، دلی به یگانگی در همه امور، دلی که به شأن اتصال به حضرت احد و خدای یگانه راه پیدا کرده باشد. اموال و اولاد هم وقتی به انسان سود می رسانند که تبدیل به باقیات صالحات شده باشند. «سلام» فارغ از اثرات تربیتی و اخلاقی آن در روح آدمی و ایجاد روحیه تواضع و صمیمیت در جامعه انسانی، یادآور آرزوی سلامتی و خیر برکت نیز می باشد و این که در جامعه اسلامی همه مردم خواهان سلامت و برکت برای یکدیگر باشند و کینه و نفرت و حسادت و تکبر و... از میانشان رخت ببرند.

عشق یعنی کوچه کوچه انتظار رؤیت خورشید در باغ بهار
عشق یعنی با جنون تا اوج ها رفتن از ساحل به بام موجها

دراولین فراز زیارت عاشورا، با سلام بر امام حسین (ع) علاوه بر خضوع و خشوع خود، اراده و انتخاب خود را در جدال میان حق و باطل، که همان سلام است، اعلام می کنیم.

سلام هایی که محتوای دعا را در خود دارد؛ دعاهایی که سبب آن جمال و عظمت آنها و صفات انسانی آنها است که در اوج خود قرار دارد، همان طور که لعن بر دشمنان ایشان، دعای برای دوری مخالفان آنها از رحمت خدای متعال است.

در واقع، چهره سراسر انسانی و الهی سیدالشهدا (علیه السلام) ما را به سلام دعوت می کند و زشتی چهره سراسر حیوانی و کارهای پلید دشمنان آنها ما را به این لعن می کشاند؛ در روایتی، امام صادق (علیه السلام) در توضیح اینکه چرا پیروان امام جائر، دین ندارند و پیروان امام عادل، سرزنش نمی شوند، فرمودند: چون سیئات امام جائر، حسنات دوستدارانش را از بین می برد و حسنات امام عادل هم سیئات دوستدارانش را نابود می کند. (مستدرک سفینه البحار، الجزء ۳، صفحه ۴۰۶) وقتی نیکویی های اعمال امام (علیه السلام) با دل و قلب شما و همراهی و سلام شما مرتبط شد، همه سیئات و ظلمات شما محو می شوند و آن طرف، وقتی گناه یزید و حامیانش (لعنه الله

علیهم اجمعین) مورد تایید و حمایت طرفدارانش شد، دیگر نماز و سایر اعمال محو و نابود خواهد گردید!

السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا ابْنَ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ وَ ابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیِّینَ السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ سَیِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِینَ.

پس سلامی بی پایان به افضل سفرای الهی که پیام آور نور و رحمت بوده اند: سلام بر حسین (ع) فرزند رسول خدا، و بر رسول خدا، بر علی مرتضی (ع)، بر زهرای اطهر، بر همه رهبران بزرگ نظام توحید و انسان های کامل، آنها که خداوند خونشان را خون خود خوانده و به خونخواهی شان برخاسته است.

در رگهای ما چه خونی جاری است؟

«السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ وَالْوَثْرَ الْمُؤْتَوْرَ» سلام بر تو! ای کشته ای که خداوند برای تو خون خواهی می کند، و پسر کسی که خدا خون خواهی او می کند، و ای تنهایی که نزدیکان او کشته شدند

خون خدا حقیقتی است با شکوه و با عظمت که در رگهای امامان و رهبران الهی جاری است. و آن جز یقین ثابت، اخلاص، شرافت، صبر و صفا و همه ارزشهای انسانی و الهی... چیز دیگری نیست.

چنین خون هایی اگر بر زمین ریخته شوند باید مورد خون خواهی قرار گیرند. انتقام و کینه، می تواند ممدوح یا مبعوض باشد؛ حتی می توان گفت که در پاره ای از موارد واجب باشد؛ زیرا یکی از برترین فروع دین توّلّا و تبرّا است، توّلّا یعنی دوست داشتن خوبی ها و خوبان، و تبرّا یعنی دشمن داشتن بدیها و بدان. توّلّا و تبرّا آن قدر اهمیت دارد که در بعضی از روایات از آن به عنوان محکم ترین دستاویز ایمان یاد شده است. مؤمن اگر چه نباید نسبت به مؤمنین حقد و کینه داشته باشد ولی دشمنی با دشمنان خدا و کسانی که با جلوگیری از فراگیر شدن احکام الهی، سعادت نسل های بشری را از بین بردند، وظیفه الهی و حتی انسانی است. خون خواهی چنین افرادی هرگز جنبه شخصی ندارد، بلکه نوعی انتقام از همه بدی ها و بدان عالم است. نوعی امر به معروف و نهی از منکر است. در منابع دینی به ویژه قرآن کریم، یکی از اوصاف ذات حق تعالی منتقم شمرده شده است و خود قرآن کریم دشمنی و عدم دوستی با عده ای از گنه کاران را مطالبه کرده است.

جمله «**وَالْوَثْرَ الْمُؤْتَوْرَ**» و سلام بر کشته ای که خون کسانش ریخته شده است. ، ما رابه خصوصیات و چگونگی عمل پیروان واقعی امام شهیدمان آگاه می کند. احیای ارزش های از دست رفته و فراموش شده ، احیای شریعت الهی و مجاهدت در راه آن از لوازم چنین راه پر مخاطره ای است؛ می توان گفت همان روح فریضه امر به معروف و نهی از منکر است که بر دوش همه مؤمنین نهاده شده و بدون آن فریضه دیگری باقی نمی ماند.

حضرت علی - علیه السّلام - این فریضه را یکی از شعبه های جهاد که خود از ارکان ایمان است معرفی می نماید. [نهج البلاغه، حکمت ۳۱]. ایشان پس از ضربت خوردن و در آستانه شهادت در وصیتی به فرزندان بزرگوارش امام حسن و امام حسین - علیهم السّلام - فرمودند:

«لا تزكوا الامر والنهي عن المنكر فيولي عليكم شراركم ثم تدعون فلا يستجاب لكم».[نهج البلاغه، نامه ۴۷]

«امر به معروف و نهی از منکر را ترک نکنید که بدان بر شما مسلط می گردند و دعایتان نیز مستجاب نخواهد شد.»

در بررسی فلسفه قیام خونین امام حسین - علیه السلام - نیز با همین فریضه به عنوان اساسی ترین انگیزه و هدف ایشان در این قیام مواجه می شویم. ایشان که خود معتقد بود هیچ انسان با ایمانی نمی تواند در برابر صحنه های ارتکاب معصیت بی اعتنا چشم فرو بندد.[جامع احادیث الشیعه، ج ۱۸، ص ۲۳۰] با هدف اقامه امر به معروف و نهی از منکر در برابر مفسد بی شمار حکومت یزید قیام کرد و با خون خویش به اصلاح امت رسول خدا برخاست. حضرت علی علیه السلام کسانی را که این فریضه را ترک کنند چنین توصیف نموده است:

«در این میان گروهی دیگرند که با دست و زبان و قلب نهی از منکر را وانهاده اند. اینان مردگانی متحرک اند چرا که تمامی اعمال ارزشمند حتی جهاد در راه خدا، در مقایسه با امر به معروف و نهی از منکر چون قطره ای است به دریای پر موج و پهنایور...»[نهج البلاغه، کلمات قصار، شماره ۳۷۴]

امام علی علیه السلام فرمود: «ما از درخت سرسبز رسالت و از جایگاه رسالت و محل آمد و شد فرشتگان برخاستیم. ما معدن های دانش و چشمه سارهای حکمت الهی هستیم. یاران و دوستان ما در انتظار رحمت پروردگار اند و دشمنان و کینه توزان ما در انتظار کفر و لعنت خداوند به سر می برند».[نهج البلاغه، خطبه ۱۰۹]

امام علی علیه السلام هنگامی که با یارانش به سوی صفین می رفت، در نیمه راه با اشاره به سرزمین نینوا فرمود:

«این جا بارانداز سواران و قتلگاه عاشقان است؛ شهیدانی که نه پیشینیان بر آنان سبقت جسته اند و نه آیندگان به مقام آنان دست می یابند».

سراپا وسعت دریا گرفتند همان مردان که در دل جا گرفتند
تمام خاطرات سبزشان ماند به بام آسمان مأوا گرفتند

آقا برای کدوم روزه فرمودید چشمام مرتب گریانند؟

وقتی از آقا امام زمان (عج) در عالم رؤیا سؤال کرد برا کدوم روزه فرمودید چشمام مرتب گریانند، اگه اشک چشمم تموم شه خون گریه می کنم؟ آیا روزه جد غریبتون حسین بود؟ فرمود: اگه جدّم هم بود با من برای این روزه گریه می کرد. آیا روزه عمو جانت قمر بنی هاشم بود؟ فرمود: اگه عموم هم بود با من گریه می کرد. روزه علی اکبر و قاسم؟ نه.. آقا پس اون کدوم روزه است؟ فرمود: من برای روزه عمه جانم زینب، برای مظلومیت عمه جانم زینب، برای اسیری رفتن عمه جانم زینب...

بدون تو خوشی روز فردا را نمیخواهم	نفس را، اشک را حتی دو دنیا را نمیخواهم
نمیخواهم بدانم نام این صحرای غمگین چیست	نمیخواهم بدانم بی تو غم ها را نمیخواهم
مرا مگذار بی تو دست گیر قافله باشم	اسیر زجر و خولی و سنان و حرمله باشم
بین اشکم بین دردم بین زخمم بین آهم	فراقت را نمیخواهم نمیخواهم نمیخواهم

گفت: گریه نکن عزیز دلم، این وعده حتمی خداست، جدم رسول خدا رو در عالم رؤیا دیدم اینجارو بهم نشون داده، زینب جان یاد خاطره ای افتادم برات بگم: از جنگ صفین برمی گشتیم، رسیدیم توی این سرزمین یه چند لحظه بابام امیرالمؤمنین سرش رو گذاشت روی شونه داداش حسنم، یه چند لحظه ای خوابید، یه مرتبه دیدم بابام از خواب بیدار شد، شروع کرد گریه کردن، داداشم می گفت: باباجونم چی شده؟ چرا اینقدر بی تاب شدی بابا؟ فرمود: الان توی این سرزمین دیدم دریایی از خون، حسینم توی این دریا داره دست و پا میزنه، هرچی میگه: یکی کمکم کنه، کسی به دادش نمی رسه!

برای خواب پنجاه سال پیش	دم تعبیرها اینجاست زینب
همان جایی که گفته ام ایمن	زمین نینوا، اینجاست زینب
بین نرمی زیر حنجرم را	فرود نیزه ها اینجاست زینب
مبادا معجز از سر و نمایی	عدوی بی حیا اینجاست زینب
حنا از خون به گیسویت بگیری	حجاب کبریا اینجاست زینب

السلام علیکم یا اهل بیت النبوة